

Duna–Tisza Közi Falugondnoki Hírlevél

XII. évfolyam, 55. szám

2009/6.

Berci könyve

*T*anulni annyi, mint felismerni, amit régóta tudsz./ Cselekedni: bizonyosságot tenni arról, hogy tudod./ Tanítan: emlékeztetni másokat, hogy tudják ők is, ugyanolyan jól./ Valamennyien tanulók, cselekvők, tanítók vagytok./ Kötelességed minden életben egy van csupán: légy hű magadhoz./ Hűnek lenni bármi vagy bárki máshoz: nemcsak lehetetlen./ Hanem ismertető jegye a hamis messiásnak./ A legegyszerűbb kérdések a legfontosabbak./ Hol születted? Hol van otthonod? Mit teszel?/ Gondolkodj el e kérdéseken néha, és figyeld, miként változik, amit felelsz./ Azt tanítod legjobban, amit magadnak kell leginkább megtanulnod – ezt írja Richard Bach Illúziók című könyvében. Kemény Bertalan életének utolsó másfél évtizedében minden csütörtök délután ült a sörözőben, tanult és tanított. Utána hazament, és sokat gondolkodott a legegyszerűbb kérdéseken. Ebben nagy élettapasztalata, kíváncsisága és tettvágya egyaránt segítette. Folyamatosan adta át tudását a falugondnokoknak, miközben mindnyájunk segítségével próbálta bogozni a homályt az emberről, családról, közösségről, a kötelek és a hagyományok megtartó erejéről, szabadságvágyunkról és egyben a valahová tartozás – a fészekmeleg – iránti igényünkről.

Tapasztalatait összevetette a tudomány eredményeivel, s ez az öszszegzés jelent meg az Unicus Kiadó gondozásában. A fontos dolgok kimondásához nem kell sok hely. Ez a karcsú kis kötet mégis súlyosnak tűnik. A hátsó borító fotója igen szimbolikus: a szerző a fészekmelegnek háttal néz a szabadságot jelentő kapu felé, a kilátást azonban a tornác tartóoszlopának realitása egy kicsit eltakarja. Bizonyára segíteni fog nekünk is a homály oszlatásában a könyv, az utolsó, kicsit töredékben maradt üzenet.

Faludi Erika

Faludy György: MAGYARORSZÁG

Talán 2020-ban, mondtam. Addig nem élek és csontjaim sem érzik. Hunyt szemmel ezért láttam, képzeltem és idéztem minden nap, minden éjjel az új Magyarországot negyven év bujdosásban. Esztergom: dombra feltett királyok koronája; tavaszi eső könnyén átdomborul a Kékes; s ezüstvértés leányok vágója Budavára fölött a báránylehők hosszúkás paripáin.

De most, hogy mindennapos köztünk a lehetetlen: látom, amit meglátni sohasem remélhettem, és eljátszhatom újra tükröm, a Balatonnal, tavasszal a vízparton sétálok majd Pozsonyban s nyáron talán a Csíki havasok alján járok – jaj bujdosó barátok, nem tudtátok megérni, Vámbéry, Jászi, Fényes, Szilárd, Zilahy, Kéthly, Mikes, Kéri Pál, Koestler, Pálóczi, Károlyi!

Vagy jobb, hogy a jövődöt csak álomban láttátok? Köztünk élösködik még a pártoskodó átok, a falu meg a város avult harca s lekésünk Európáról, mert csak egymásba döf a késünk, és bár elsőnek kezdtük, ott kell cammognunk hátul?

Holdanként több tehetség terem itt, mint akárhol. Talán sikerül végre. De ezt én be nem várom: szemet hunyok, mosolygok és jutalmamat kérem, mint Victor Hugo hajdan. Legyen egy sír a bérem, sír a 301-es parcella közelében.

Fotó: Ujvári Sándor

Élhető falu – élő tanya

Ezzel a címmel zajlott októberben svájci- magyar szeminárium Kecskeméten, a Falugondnokok Duna- Tisza Közi Egyesületénél. Hét svájci szakember mutatott be különféle példákat a megélhetés, önellátás helyi lehetőségeiről, egyúttal néhány hazai példa is napirendre került.

Vendégeink bemutatták a Zeits-Fragen című független svájci lap törekvéseit, amely hirdetések nem közöl, az előfizetésekből tartja fenn magát. Ez az újság a világon mindenütt az emberi jogokat kívánja védeni.

A program résztvevői mindannyian tanultak egymástól. Szó volt a helyi élelmiszerbiztonságról, melyet lokálisan (helyben) a kistermelők garantál-

hatnak. Svéd, német, svájci és magyar példák hangzottak el. Megismerhettük egy szövetkezeti bank alapításának történetét, melyet azért hoztak létre, hogy ne kerüljön függőségbe a banktól a gazdálkodó. Hallhattunk – többek között a tejtermelő gazdák példája nyomán – a szociális szövetkezésről, az iskolakertek nevelő hatásáról, a szociális piacról, gyulai földprogramról, két tanyai egyesület munkájáról.

Kövériné Dr. Bartha Ágnes, a Bács-Kiskun megyei Agrárkamara elnöke az Agrárkamara feladatairól, és szolgáltatásairól, majd a Homokháti gazdálkodás lehetőségeiről beszélt. Szóba hozta a mezőgazdasági termények feldolgozását és helyi értékesítését,

az élelmiszer- és energia önellátás, valamint értékesítés megszervezését, a speciális termelési szerkezet kapcsán a különleges termékeket, a speciális piacokat, a pénzkímélő gazdaságot, az energia önellátásra való berendezkedéseket, a kistermelői tanfolyamok szervezését és a piacra jutás segítségét, a Helyi Termék előállítását, az EU-komform kisüzemi fejlesztések komplex elősegítését, a tanyai gazdaságok életképességének vizsgálatát, valamint a Kamratúra direktértékesítés támogatását (www.kamratura.hu).

Z. K.

Búcsúzunk...

Török József Ágasegyháza I. körzetének tanyagondnoka 2009. november 11-én elhunyt. Naponta 237 fő gondján, baján segített. Tavaly december óta dolgozik tanyagondnökként ott, ahol korábban a már nyugdíjas Berta Sándor segítette a tanyán élőket. Eredeti szakmája víz- és gázszerelő, de értett a fafaragáshoz, a disznóöléshez, az asztalos és a kárposztos munkához

is. Szívesen főzött. Gyermekkorától vonzódott a segítő szakmához, hiszen édesanyja házigondozóként dolgozott, így megismerte és megszerette azokat, akikhez édesanyja járt.

Mindazok, akik a tanyavilágban élnek, s akikkel kapcsolatba került, a szívükbe zárták, elfogadták, megbecsülték munkáját. Jókedvű, vidám, segítőkész emberként élt köztünk.

A Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületének tagjai nevében fájdalommal búcsúzunk Tőle.

Megszaporodtak az ellenőrzések

Idén megszáporodtak a falu- és tanyagondnoki szolgálatok ellenőrzései. Eddig a falu- és tanyagondnoki szolgálatokat többek között a Foglalkoztatási és Szociális Hivatal, az Államkincstár, a működési engedélyt kiadó jegyzők, szociális és gyámhivatalok ellenőrizték. Összegyűjtöttünk egy csokorra valót azokról a tapasztalatokról, melyek mindenki számára hasznosak lehetnek.

Kiindulási alapunk a falu- és tanyagondnoki szolgálatok létrehozásának célja, mely az aprófalvak és a külterületi, vagy egyéb belterületi, valamint tanyasi lakott helyek intézményhiányból eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz, valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése. Falugondnoki szolgálat a hatszáz lakosnál kisebb településeken hozható létre. Tanyagondnoki szolgálat a legalább 70 fős külterületi, illetve egyéb belterületi lakosságszámú településen működtethető. Ha a külterületen élők száma a 400 főt meghaladja, újabb tanyagondnoki szolgálat hozható létre.

A szociális törvény szabályozása alapján a falugondnoki szolgálat térítésmentesen nyújtott szolgáltatás. Falu- és tanyagondnoki szolgálatok önkormányzatok, önkormányzati intézmények, kistérségi társulások, valamint civil szervezeti, egyházi fenntartásban, és szociális vállalkozás keretében működnek. Nem önkormányzati fenntartók esetében feladat-ellátási szerződés megkötésére nem minden esetben került sor.

Minden falu- és tanyagondnoki szolgálatnak működési engedéllyel kell rendelkeznie. A működési engedélyből nem mindig derül ki, hogy hány szolgálat működik a területen. Tanyagondnoki szolgálatok esetén előfordult, hogy a külterületen többen éltek 400 főnél és a szolgálat bevezetésekor nem készült térképvázlat, nem határolták le a tanyagondnokság működési területét, így 400 főnél több ember került egy tanyagondnoki körzetbe. Előfordult az is, hogy a külterületen élők száma 70 fő alá csökkent. Ekkortól nem lehet normatívát igényelni a tanyagondnoki szolgálat működtetésére.

Az önkormányzatok vagy önálló rendeletet alkotnak a falugondnoki szolgálatról, vagy a helyi szociális rendelet tartalmaz a falugondnokra vonatkozó rendelkezéseket. A rendeletek aktualizálása (a jogszabályi változások követése) nem mindig történt meg, így van, amikor, nem szerepelt a falugondnoki szolgálat igénybevételeinek térítésmentessége, vagy az ellátotti és az ellátást végzők jogainak rögzítése.

Szakmai programmal mindegyik falugondnokság rendelkezik. Előfordul, hogy a szakmai programok nem a valós feladat-ellátásra készültek. Különösen jellemző ez a sablonosság a „minta szakmai program” alapján kialakított programokra. Célszerű időnként felülvizsgálni a falugondnoki szakmai programokat.

A falugondnoki szolgálatokra az önkormányzat vagy az intézményi szabályzatok vonatkoznak. (Pl. munkavédelmi-, pénzkészlet-, munkaruha-juttatási szabályzat.) Az önkormányzatok legtöbbször saját tulajdonú gépkocsival látják el a falu- és tanyagondnoki feladatokat, de van, ahol lízingszerződéssel biztosítják a szükséges gépjárművet, miután a pályázaton nyert autót eladták. Van olyan település is, ahol a falu-, illetve tanyagond-

nok saját gépkocsijával látja el a teendőket, ezt költségtérítéssel kellene, hogy kompenzálja a fenntartó. A falu- és tanyagondnokságok általában 8+1 személyes mikrobusszal, vagy vegyes használatú kisteherautókkal látják el a feladatot. Van olyan példa is, ahol a szolgálatok működtetésére nem alkalmas személygépkocsit használnak. A gépjárművek kötelező biztosítással és CASCO-val kell, hogy rendelkezzenek. Az ételszállítást is végző falugondnokságoknak külön ételszállítási engedélyt kell kérniük. Gyakran előfordul, hogy gépkocsicseré esetén elmarad a változás bejelentése az engedélyt kiadó jegyzőnek.

Falugondnoki szolgálat elindításakor fontos a pályázat, hiszen a falugondnoki állás – bizalmi állás. Több helyen elmaradt az állás megpályázatása, s néhány olyan kinevezés is van, ahol nem falu- vagy tanyagondnok munkakör szerepel a kinevezésben. Munkaköri leírással sem rendelkezik minden falugondnok.

A falu- és tanyagondnokoknak a munkakör betöltéséhez el kell végezniük a 260 órás falu- és tanyagondnok képzést. Több helyen előfordult, hogy a fenntartók nem iskolázták be a falugondnokot, holott minden évben indul több képzőhelyen is képzés, melynek befejezése után a falugondnokot be kell jelenteni a működési nyilvántartásba, amit több fenntartó elmulaszt. A falugondnok személyének változása (pl. nyugdíjazás, munkahely változtatás) esetén is gyakori, hogy elmarad a fenntartók részéről a változás bejelentése az engedély kiadójának.

A falugondnokokra is vonatkozik a továbbképzési kötelezettség. A munkáltatónak továbbképzési tervet kell készítenie, a falugondnokoknak pedig a továbbképzési kötelezettséget teljesíteni. A 2004 előtt végzett falugondnokoknak 2009-ig kellett a 60 kredit-pontot elérni. Előfordult, hogy a fenntartó megváltozása esetén a korábban elvégzett továbbképzést nem fogadta el az új fenntartó, vagy a teljesített továbbképzés esetén sem fizette ki a megállapított egy havi bért. Problémát jelent a munkaruha juttatás hiánya is.

A falugondnoki dokumentációra vonatkozó szabályok nem életszerűek, mert az igénybevétele és a napi működését sokszor megnehezítik. A túlzott dokumentáció nem mindig a minőségi munka bizonyítéka.

Igaz, hogy vannak kisebb hiányosságok, de összességében azt látjuk, hogy a falu- és tanyagondnoki szolgálatok a legtöbb helyen szakmailag jól és kiválóan működnek, a falugondnokok feladataikat magas színvonalon, szakmai hozzáértéssel látják el.

Egyesületünk a regionális módszertani tevékenység keretében rendszeresen nyújt szakmai segítséget – a hozzánk forduló fenntartóknak – a falu- és tanyagondnoki tevékenység megszervezésében, a működés hatékonyságának emelése érdekében. Az írásbeli, telefonos segítség mellett személyes megbeszélési lehetőséget is biztosítunk. Információt gyűjtünk a térség falu- és tanyagondnoki szolgálatainak működéséről. Térségünk megyéiben ebben az évben eddig több mint 40 alkalommal vettünk részt falu- és tanyafórumokon, testületi üléseken. Igény esetén egyéni tanácsadással, pályázatfigyeléssel, személyes látogatásokkal is segítjük a falu- és tanyagondnoki szolgálatok beindítását, a fenntartó önkormányzatokat, kistérségeket, intézményeket, egyházakat, civilszervezeteket, alapítványokat, szociális vállalkozókat.

Csörszné Zelenák Katalin

Elhagyatott világok hírnöke

Bozóki Imre mórähalmi tanyagondnok október 23-án Miniszteri Dicséret kitüntetést kapott, melyhez szívből gratulálunk. Alábbi portrénk róla szól.

„Úgy szoktam ezt a munkát megfogalmazni, hogy olyan, mintha az embernek nem négy, hanem ötven nagyszülője lenne” – foglalja össze Bozóki Imre mórähalmi tanyagondnok, miből is állt az élete az elmúlt hat évben. Bozókit szinte mindenki ismeri Mórähalmon és környékén, de valószínűleg a szakmában is: sem társaságát, sem munkásságának nyomait nem lehet elkerülni, ha az embert akár milyen kicsit is érdekli a tanyavilág. Ha elhagyatott idősekről, ha tanyai gyerekekről, ha vidéki közbiztonságról van szó, Bozóki ott van valahol, személyesen a konferencián – valószínűleg rajongásig szeretett munkájáról szóló verseit szavalva –, vagy csak valahol

egy kivetített fénykép sarkában, ételhordóval a kezében.

A mórähalmi fiatalember esztergályosnak tanult, a textilüzemben volt TMK-s – ehhez jobban fült a foga, mint hogy valahol a szalag mellett dolgozon. A rendszerváltáskor átnyergelt a kereskedelembe: először raktárosként dolgozott több helyen, azután csapágyakat árult, míg a budapesti tulajdonos el nem adta a boltot. Ekkor gondolt egyet, és felcsapott tanyagondnoknak.

Talán csak utólag tűnik úgy, hogy ezzel került teljesen a helyére. Bozóki odaadó szociális munkás, akit saját tanyai gyökerei tesznek igazán alkalmassá arra, hogy megfelelő türelemmel és konok kitartással lássa el a feladatát. De az, hogy korábban megmártózott egy másik világban is, hírnököt és médiumot faragott belőle: míg a feladata csak azt írja elő, hogy gyerekeket szállítson iskolába,

ebédet hordjon, bevásárlást intézzon, hivatalos ügyekben segédkezzon, ő többet tesz ennél. Nem abban, hogy csak úgy, minden tennivaló híján is benéz, hogy dűnnyögve, dőcögve elbeszélget azokkal, akik már évek óta egy szűk világba, egy tájba bezárva élnek, olyan dolgokról, amelyeket már csak ők maguk, a közvetlen családjuk, no meg Bozóki Imre tart fejben. Nem abban, hogy naprakész a tekintetben, kinek mi van az unokájával, a macskájával, a gyógyszerével, a disznájával. Ezt valószínűleg a legtöbb tanyagondnok megteszi. Abban sem igazán különleges Bozóki, hogy tiszteli a tanyai embereket: becsüli szívós akaratukat, a kemény munkát, ami-

Munkánk során sok gond, és probléma vár minket, nap mint nap. Ma is vár, az ide vezető úton is velem jött néhány, de kollégáim helyemre állva már dolgoznak rajta. A hétköznapiak malomkövei között őrlődünk, de összefogva tenni akarunk a településünkön élők életminőségének jobbításáért, a tanyán élők életének megkönnyítéséért.

Miért vállaltuk ezt a nehéz hivatást? Talán azért, mert szeretjük az embereket, és mert jóleső érzéssel tölt el, ha segíthetünk. A visszajelzések: egy-egy elismerő mosoly, köszönő szó, vagy épp egy kedves zsörtölődés, ami erőt ad a hétköznapiakon.

Egy vagyok a tanyagondnokok közül, egy az egyesületünk tagjai közül, de mindannyiunk nevében köszönöm, hogy értékeli a munkánkat. Köszönünk minden segítséget, biztatást, mert ez ad erőt a további munkánkhoz.

(Bozóki Imre gondolataiból)

vel a föld hátán minden nehézségen keresztül is megkapaszkodnak. Kellő távolságtartással szereti a gondozottjait, de ebben sem egyedülálló.

Bozóki Imre titka, hogy ennek az elfelejtett és javarészt elhagyatott világnak a hírhozója. Van polgármester és akadémikus, aki felemeli a szavát a tanyákért, de a tanyára nem járatos: csak akkor mehetnek oda, ha valaki szavától értük. Ez Bozóki. A tanyai öregasszonynak kell valaki, aki hírt hoz róla ebbe a világba, ahol mi élünk – mert őneki is van ezen az oldalon intéznivalója. Ez Bozóki. Dőcögve, udvariasan, puhatólózva, de előbb-utóbb mindenkivel megérteti magát, legyen az ajtót magára záró tanyai pszichiátriai beteg, újságíró vagy egyetemi tanár. Ha a tanyavilág élete és problémái kicsit is ismertek, az nem elhanyagolható részben neki köszönhető. Innen nézve kész szerencse, hogy már nem árul csapágyat, elvégre kereskedőből épp elég van. Bozókiból meg csak egy.

Tanács Gábor

Konferencia Szolnokon

Esélyt a vidéknek, vidéki esélyek címmel egésznapos konferenciát rendeztek 2009. október 20-án Szol-

nokon a Megyeháza dísztermében. Lászlóné Zsíros Mária (*képünkön*) a cserkeszőlői tanyagondnok a falu- és tanyagondnokságot mutatta be. Jász-Nagykun-Szolnok megyében húsz a szolgálatok száma, tehát kevésbé ismert ez a tevékenység. Apró favak kevés számban, míg tanyás térségek nagy kiterjedésben vannak. Ezt emelte ki Marika, mert a meghívottak közt nagy számban voltak polgármesterek, kistérségi vezetők, más befolyásos emberek, akiknek a kezében sok ember sorsa van, és talán tudnának tenni az ott lakókért. Bizony, nagyon elkelne ez a fajta segítség azoknak az embereknek, akikhez semmilyen szolgáltatás nem jut el.

Hibás Ford Tranzitok!

Több település falu- és tanyagondnokától kaptuk a hírt, hogy az újonnan vásárolt 8+1 fős Ford Tranzit mikrobuszokon használat közben több hibát észleltek (például a zárt autóban hullik lefelé a por, ajtók, kilincsek, zárok problémái jelentkeznek.) Nem tudni, hogy ez csak egy sorozatra jellemző gyártási vagy konstrukciós hiba. Mielőtt a forgalmazó céghez fordulnánk, várjuk a falu- és tanyagondnokok jelentkezését, hogy tapasztalataikkal segítsék a hibák összegyűjtését.

Konferencia Lakiteleken

December 2-3-4-én rendezzük meg a Lakiteleki Népfőiskolán a térség falugondnokainak szakmai konferenciáját a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületének szervezésében. A program előadói között ott lesz Ramháb Mária megyei könyvtárigazgató, Illés Tímea ESZA-szakértő, a Katona József Könyvtár EU Információs pontjának munkatársai, Szabó Pál, Lendvai Rezső, a Magyar Máltai Szeretetszolgálatból, és Csörszné Zelenák Katalin, egyesületünk elnöke.

Hírek

1%

1 %-ból 2008-ban 251.116.- forintot kapott egyesületünk. Az 1%-ra kapott összeget az Alföldi Falugondnoki kalendárium 2010. évi kiadásának költségeire fordítottuk (térkép, rajzok), s a még fennmaradó összeget a kalendárium nyomdai előkészítésére (tördelésére) fizetjük ki.

Köszönjük, hogy támogatásukkal segítették egyesületünket.

Jegyzet az alapképzésre

Elkészült a falu- és tanyagondnoki alapképzés jegyzete a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet kiadásában. A kötet szerzői: Beke Pál, Csörsz Klára, Csörszné Zelenák Katalin, Dr. Duró Annamária, Ghyczy Gellért, Horváth-Lukics Tibor, Keceli Ágnes, W. Kozma Judit, Nagy Andrea, Dr. Németh Ibolya, Pósa József, Sándor-Lenkei Aida, Szederné Kummer Mária, Varga Péter. Az új falu- és tanyagondnokok 260 órás képzés résztvevői képzésük során már használhatják a jegyzet anyagát.

Képezzük a Rév Hálózat munkatársait

AFőplébániai Karitás Alapítvány felkérte a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületét, mint akkreditált felnőttképző intézményt, hogy a Rév Szenvedélybeteg-segítő Szolgálatok hálózatának munkatársai részére szervezze meg a 40 kreditpontos, 40 órás Segítő szakemberek felkészítése szenvedélybetegekkel és azok hozzátartozóival való hatékony munkára elnevezésű tanfolyamot. A Révbe érünk! – fiatalok életesélyeiért című projekt részeként szervezett továbbképzés az Európai Unió támogatásával, az

Európai Szociális Alap társfinanszírozásával, a Társadalmi Megújulás Operatív Program keretében valósul meg. A tanfolyam célja, hogy a segítő szakembereket felkészítse arra, hogy együtt tudjanak működni szenvedélybetegek és hozzátartozóik (alkohol-, kábítószer-problémával, gyógyszerfüggőséggel, játékszenvedéllyel küszködők) életminőségének javításában, életmódjukkal kapcsolatos ártalomcsökkentésben, kezelésbe vételre való motivációjukban, delegálni tudják őket az ellátórendszerbe.

Hol kapható?

Kemény Bertalan Homálybogozás könyve megvásárolható egyesületünk irodájában (6000 Kecskemét, Ipoly u. 1/a). A kötetről lapunk címlapján találunk olvasóink ismertetőit!

Színházlátogatás

Falugondnoki egyesületünk nyolc településsel együttműködésben megvalósított Európai Unió projektjének résztvevői, és a tanyagondnokok, az önkormányzati összekötők, valamint a települések polgármesterei is részt vesznek azon a színházlátogatáson, melynek keretében Mórahalmon az Aramyszöm Rendezvényházban tekinthetik meg Bródy Sándor Nagymama című darabját.

Megtalálták a helyüket

A "Tanyagondnokokkal a külterületen és a tanyavilágban élők munkavállalásának elősegítéséért" című projektben résztvevő, immár dajka és tanyasegítői végzettséggel rendelkező hölgyek július óta dolgoznak Kiskunmajsa, Csólyospálos, Szank, Ópusztaszer, Balástya, Csengele, Kísszállás és Borota településeken. A 21 hölgy – várakozásainknak megfelelően – könnyen beilleszkedett a munkahelyén. Ehhez minden segítséget megkaptak egyesületünkől, mint foglalkoztatótól, a településeken a munka körülményeit biztosító Önkormányzatoktól, valamint a projektben közreműködő szakemberektől. Szinte mindannyian a projekt segítségével szerzett végzettségüknek megfelelő munkakörben kamatoztatják tudásukat és a képzés során szerzett tapasztalataikat. Munkatársaink rendszeresen tartják velük a kapcsolatot. Hónapról-hónapra felkeressük őket. Tájékozódunk hogylétük, munkakörülményeik felől. Úgy látjuk, legtöbbjük elégedett feladataival és a jelenlegi munkaerő-piaci helyzetével. Örülnek annak, hogy végre kimozdulhattak otthonról. Közösségük hasznos tagjának érzik magukat, nőtt az önbecsülésük. Bizakodóak a további foglalkoztatási

Kísszálláson

lehetőségeikkel és a jövőbeli elhelyezkedési esélyeikkel kapcsolatban.

A programok célcsoportját olyan nők képezik, akik az iskola elvégzését követően gyermeket vállalva gyes-re mentek, akik évek óta kizárólag otthon végeztek háztartási munkát, esetleg alkalmi munkákból próbáltak bevé-

telhez jutni. S most jó eséllyel számíthatnak arra, hogy sikerül a munka világába be-, illetve visszalépniük. Az ő sorstársaiknak és az őket segíteni szándékozó szervezeteknek szeretnénk utat mutatni azzal, hogy példájukat, projektben töltött hónapjaikat, tapasztalatainkat széles körben megismertetjük a társadalom különböző rétegeivel. A Társadalmi Megújulás Operatív Program keretében az Európai Unió támogatásával és az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával megvalósuló pályázati program lehetőséget ad arra, hogy egy a projekt céljait, eredményeit bemutató rövidfilmet készítsünk.

A forgatások – Körtési Béla vezetésével – már a képzés időszakában megkezdődtek, és jelenleg is folynak. A több forgatási nap alatt minden projekthelyszínre eljutunk. A projekt résztvevőit és megvalósítóit megszólaltatva, a lebonyolításában közreműködő településeket bemutatva szeretnénk átfogó képet adni arról a munkáról, amit az elmúlt évben közösen végeztünk. A film jól láttatja majd, hogy a hölgyek kezdeti kishitűsége, aggodalmi ellenére képesek voltak komoly sikereket elérni a képzés során. Reálisan tekintenek a jelenlegi

Ópusztaszeren

munkaerő-piaci helyzetre, de aktív keresőként már optimistábban tekintenek a jövő felé. Elhiszik magukról, hiszen már bebizonyították, hogy képesek felelősségteljes munkakörökben helytállni. Önmagában már ez helyzeti előnyt jelent számukra a sorstársikkal szemben. Bízunk abban, hogy a projektben szerzett végzettségükkel, a támogatott foglalkoztatásnak köszönhetően hosszú távon megvethetik lábukat a munkaerő-piacon. A filmben megszólaló polgármesterek, intézményvezetők a munkaadói oldalról erősítik meg a programunk előnyeit.

Túlterhelt intézményeik, szolgáltatásai létszámon felüli kisegítést kaptak a projektben résztvevő hölgyek személyében. A jövőben pedig képzett, helyi munkavállalók foglalkoztatására nyílik lehetőségük abban az esetben, ha megüresedés, vagy megvalósuló beruházásaik következtében új munkaerőre van szükségük.

A projektünket bemutató filmet a média több csatornáján nyilvánossá tesszük. Terveink szerint elsősorban az érintett térség helyi televíziói, illetve a Hálózat csatorna vetíti majd.

Tóth Márta

Ópusztaszeren

Híradás a helyi sajtóban

A "Tanyagondnokokkal a külterületen és a tanyavilágban élők munkavállalásának elősegítéséért" című pályázatban vállaltuk, hogy a pályázatban együttműködő nyolc település a helyi sajtóban vagy a település honlapján tájékoztatja a helyi lakosokat a programról, és a helyi projektrésztvevőkről.

Az őszi folyamán minden településre eljuttattam a projektről készült fotókat. A fényképek válogatásakor felidéztem az emlékezetes pillanatokat. A projekt kezdete számomra is egyfajta kezdet volt: a beilleszkedés pillanatától a záróvizsgáig.

Borotán a helyi honlap üzemeltetőjének, Snyehola Norbertnek küldtem át először a fényképeket, és szeptember közepén már

Borota honlapján (www.borota.hu) volt az anyag. Ott volt a projekt bemutatása 12 fényképpel, s a kísérő cikkekkel. Taskovics Aranka képviselte a települést ebben a sikeres projektben.

Október elején az Új Kun-Majában jelent meg cikk Halász Sándorné kistérségi szociális intézményvezető jóvoltából. Ehhez a cikkhez mellékeltek egy fényképet tettek: Figuráné

Kati pakolja az ételhordókat a falugondnoki terepjáróba.

Harkakötönyben Golecz Tímea a képzés befejezése után a helyi önkormányzattal kötött megállapodást. Nyáron a helyi óvodában segített a gyermekek ellátásában, őszől pedig a nyugdíjasok életének szervezésén dolgozik lelkesen. Büszkén tette le

vizsgát, valamint az ezt követő foglalkoztatást. A cikket három fényképpel illusztrálta, melyeken a balástyai hallgatók tanúsítványukat veszik át Illés Tímeától, az ESZA Nonprofit Kft. munkatársától, valamint Dr. Duró Annamária tanyakutatótól.

A Csengelei Hírek október 8-i számában az ottani résztvevők bekezdéséről, teljesítményéről és munkavállalásáról írt Kossipos Józsefné csengelei kapcsolattartó. A cikkhez ő is mellékelte egy fényképet, melyen Hell Rudolfné helyi projektrésztvevő átveszi a tanúsítványát. A cikk írója az utolsó bekezdésben megjegyzi, hogy „a jövőben is várják hasonló pályázatok megjelenését, melynek során a hátrányos helyzetűek ismét

Csengelén

elénk a Kötönyi Krónika legfrissebb számát, melyben a projektben való részvételéről írtak.

Október közepén Balástyáról Túriné Török Ilona intézményvezető jelezte, hogy Balástya hivatalos honlapján (www.balastya.hu) is megjelent egy cikk az ottani projektrésztvevőkről. A kapcsolattartó több bekezdésben részletezte a megvalósult képzést, a

visszatérhetnek a munkaerőpiacra".

A Szanki Tükör októberi számának első és második oldalán olvashatunk a helyi projektrésztvevőkről, bekerülésükről, képzésükről és jelenlegi foglalkoztatásról. A cikkhez tartozó fénykép különlegessége, hogy a három szanki résztvevő együtt van a fotón a tanúsítványosztás napján.

Bognár Annamária

Falu- és tanyafórumok az Alföldön

Fontos a személyes hangvétel

A falu- és tanyagondnoki alapképzés résztvevői számára alighanem a falu- vagy tanyafórum a helyi gyakorlat legemlékezetesebb eseménye. Nemcsak azért, mert a munkába lépő falu- és tanyagondnokok ekkor találkoznak először együtt azokkal az emberekkel, akikkel addig csak személyes kapcsolatban álltak, hanem azért is, mert ekkor érezhetik át igazán, hogy ők valóban összekötő láncszemek a helybeliek közössége és a település vezetése között. Attól függően, hogy mióta működik a szolgálat, más és más lehet a fórum témája: míg induláskor inkább a bemutatkozásra és az igények fölmérésére kerül a hangsúly, később általában az adott településrész lakóit érintő közös és egyéni problémák felé fordul a figyelem.

Az előkészítés és a megvalósítás során az új kollégák három szerepben is kipróbálhatják magukat: szervezőként, házigazdaként és a szavak embereként. Egy-egy ilyen fórumra önállóan és más rendezvénnyel – például polgármesteri vagy képviselői beszámolóval – összekapcsolva egyaránt sort lehet keríteni; ez utóbbi esetben természetesen a többi napirendi pont szereplőihöz is alkalmazkodni kell. Az az igazi, ha a tanyafórumnak valamilyen külterületi közösségi épület – óvoda, régi iskola, egykori tsz-iroda vagy éppen ma is működő vendéglő

Tanyafórum – Tiszakécske, Sárhalom dűlő

– a helyszíne, míg a falufórumokat többnyire a helyi szociális intézmény társalgójában vagy a művelődési ház egyik termében szokták megrendezni. Annak érdekében, hogy ne csak egy korosztály képviseltesse magát, érdemes gondosan megválasztani az időpontot: az idősebbekre való tekintettel nem szabad túl későn, a munkába járók kedvéért pedig túl korán kezdeni. Írásos meghívóval több embert lehet megszólítani, a tapasztalat azonban azt mutatja, hogy a személyes meghívásnak is megvan a maga értéke.

A házigazda feladataihoz – a helyszín előkészítésén kívül – a nehezen

mozgó vendégek ide- és hazaszállítása is hozzátartozik. Az egész fórum alaphangulatát meghatározza az, ha főszereplője a szó szoros értelmében házigazdaként viselkedik: ő köszönti a megjelenteket, ő mutatja be a fölkért előadókat, és ő fogadja a hozzászólásokat is. Erre kevés leendő kolléga vállalkozik; sokkal gyakoribb az, hogy a munkahelyüket jelentő szociális intézmény vezetője a rendezvény háziasszonya. Azt viszont egyikük sem kerülheti el, hogy rövid bemutatkozó beszédet mondjon magáról és választott hivatásáról. Ezt mindig kíváncsian várják a helybeliek, mert ha személyesen ismerik is segítőtjüket, ebben a körben valahogy másként hat egy ilyen vallomás.

Egyesületünk az öt alföldi megye területén megrendezett valamennyi hasonló fórumon képviselteti magát. A kecskeméti munkatársak személyében szövetségesre talál a falu- vagy tanyagondnok. A polgármester, a jegyző, az intézményvezető vagy éppen a közvetlen munkatársak mellett tőlük is szívesen hallanak néhány szót, az emberek és a szolgálatok működésére vonatkozóan ők is kaphatnak kérdéseket. Különleges alkalom ez arra is, hogy a vendéglátó megmutassa a maga kis világát az érkezőnek, hiszen „az ember, aki egy kisbusszal mindent megold”, csak otthon, saját településén az, aki.

Dr. Duró Annamária

Tanyafórum – Fischerbócsa

Tanyafórum – Fischerbócsa

Visszavár az édes otthon

A tiszatenyői tanyafórum résztvevőjeként Vass Gyula beszélt tanyai otthonukról.

„Falvédőmön ez áll: az édes otthon visszavár” – üvölti érzelmektől telítve Deák „Bill” Gyula a Hobo Blues Band-es időkből. Mindig jó érzés egy út végén bekanyarodni a „homokbányánál” vagy a „Mol-telepnél”, mert ilyenkor már tudom, hogy pár perc, és otthon vagyok.

Ottthon, ahol vár a nyugalom, a biztonság, a friss levegő, a családi kör, a kutyák, a szobám – gondolom, ezt nem kell tovább ragozni. Viszont azt már nem tudhatják olyan sokan, hogy milyen csodálatos érzés, amikor reggel felkelek, kimegyek az udvarra, és mikor balra nézek, látom a felkelő napot a pusztá felett. Látom, hogy szaladgálnak az őzek és a nyulak, megbújnak, majd elröppenek a fácánok. Majd hallom az első kakaskukorékolást, melynek hangjára újra megindul az élet a háznál.

Ezt nem lehet leírni, mert ezt látni kell, hallani kell, érezni kell. Ide születni kell. Én 1992. augusztus 15-én születtem, és 21-étől már ezt a levegőt szívtam magamba. Itt tettem meg első lépéseimet, itt szóltam először értelmesen, itt tanultam meg biciklizni és motorozni. Tudom, mi a kemence, mi a sparthelt, hogy mi a különbség a tyúk és a kakas, a széna és a szalma, a búza és az árpa közt. Erről jut eszembe egy híres sörnek a reklámja, amikor elhangzik benne: „Rajtam kívül még több millióan értik, hogy mire gondolok, mikor azt mondom: Anyám tyúkjá.” Ebben az a vicces, hogy ekkor bevág-nak egy képet egy kakasról...

Sajnos, sokszor van az, ha egy városi embernek mondom, hogy tanyán lakom, akkor ez a reakció: pfuj, csupa sáros és trágyás minden, sok állattal van tele az udvar, hogy igénytelen és hasonlók. Eltart egy kis ideig, mire elmagyarázom, hogy ugyanúgy van áram, víz, út és internet, s hogy tisztább udvarunk van, mint egy-két falusi lakosnak.

A következő kérdés az, hogy akkor hogyan járok iskolába? Ilyenkor elmesélem, hogy az általános iskolásokért jár egy autó reggel és délután, nekem pedig az a szerencsém, hogy a bátyám katona, így reggel és délután nagyjából egy időben jövünk-megyünk. Illés Mihály tanyagondnok, azaz Misi bá' óvo-

dás korom óta hordott engem óvodába és iskolába egészen tavalyig. Emlékszem, mindig felvidított minket, ha nem túl fényesen indult a reggel, minden hétfőn kitárgyaltam vele a Forma-1 történetét, és mindig türelmesen várt, ha netán késtem.

A „szeretsz-e ott lakni” kérdésre határozott igennel válaszlok. És, hogy miért? Mert romantikája van. Amíg máshol mérgek a téli lucsok miatt, addig én boldogan nézem, ahogy gyönyörűen fehér minden, a vastag hó takaróként lepi be a tájat, és elmondhatatlanul kellemes a téli csendet megtörő varjú károgása. A tavasz is százszor szebb itt, mint a városban. Ahogy a fehér táj átváltozik barnává az olvadás következtében, majd egyik napról a másikra dúsan zöld lesz, a téli csendet felváltja a hazatérő fecskék vidám csicscsergése. A vidáman legelésző és játszadozó vadak... És a tavaszi szellő simogatása... A friss levegőről nem is beszélve. Aztán jön a nyár, amikor lesétálok a forráságban a Holt-Tisza partjára. Ott egy kis hűsölés, egy kis horgászat, egy kis fürdés... Majd beköszönt az ősz, az elmúlás, ami itt nem olyan szomorú, mert hogy is lehet valami szomorú, aminek olyan színekavalkádja van, mint a tarka avar felett a lombos fáknak vagy az őszi mezőknek.

Soha nem felejttem el, amikor a szomszédunkban élt Tibi bácsi. Tőlük hordtuk minden nap a tejet. Ha jól emlékszem, négy-öt óra körül volt a fejés. A frissen fejt tejet két ruhán átszűrve öntötte a kétliteres üvegbe. Össze sem hasonlítható azzal a tejporos vízzel, amit a boltokban tejként, családi ital-ként árulnak.

Viszont a mai napig haragszom, amiért a közelben lévő Beke-domb össze lett túrva a homokbánya miatt. Pedig milyen szép volt a nagy síkságon a nagy Beke-domb, körülvéve a kisebb dombokkal...

Sajnos egyre kevesebben élnek Tenyőszigeten. Rossz látni üresen egy-két elhanyagolt tanyát. Régen több idős ember is lakott kint. Persze azért van utánpótlás, hiszen 1998 körül kötött ide legfiatalabb nővérem a férjével. Kétházyira laknak tőlünk, azóta két gyermekkel, akik napi látogatóink.

Remélem, Szolnok fejlődik, mert szeretnék a városban munkát találni; közel van az otthonomhoz, és ezenkívül semmi más nem tud elcsábítani Tenyőszigetről.

Vass Gyula

Főzzünk kölevest!

Sokan gyerekkorunkból emlékszünk még rá, hogy egy egyszerű kőből milyen finom levest lehet főzni – szép magyar népmese. Mindenki beleadja a maga szerény hozzájárulását, és a közös akaratból, az együttes munkából szinte észrevétlenül fejedelmi lakoma ke-rekedik.

Miért akarunk mostanában mindig győzni, nyerni, versengeni, erősebbnek lenni, bizonyítani? Korunk fertőző betegsége ez, s ezzel a kényszerrel tönkre is tesszük békés, dolgozó hétköznapijainkat. Az általános versenyben a legfontosabb dolgokat veszítjük el: a szolidaritást, az egymásra figyelést, az együttérzést, az együttműködést, közös dolgaink megvitatását és közös megvalósítását. Újkori jogszabályaink is a bizalom alapvető megrendülését, a közösségek együttműködésének akadályozását sugallják. Szinte már tilos kalákában dolgozni, egymást önzetlenül segíteni, az önellátásban, termelésben együttműködni. Mindenért pályáznunk kell, az elnyert támogatások elköltését pedig igen költségesen és bonyolultan dokumentálni.

Ha csak azt látjuk, hogy pénz hiányában nem tudunk „fejlődni”, akkor lehet, hogy a saját céljainkkal, értékrendünkkel és a szemléletünkkel is baj van.

A kilencvenes évek elején a Falu-fejlesztési Társaság titkára, Köles Sándor – Abraham Maslow szükségleti hierarchiájának mintájára – megalkotta Közép-Kelet Európa probléma piramisát. A piramis alapját, azaz a legnagyobb problémát a bizalom hiánya képezi; erre épül a személyi kapcsolatok hiánya; majd az együttműködés hiánya; a tudás- és információhiány; és csak a piramis csúcsa a tökehiány. Ha belegondolunk, láthatjuk, hogy az ötemeletes piramis négy, legfontosabb eleméért saját magunk vagyunk leginkább felelősek, mi magunk tehetünk legtöbbet e hiányok eltüntetéséért, vagy csökkentéséért.

John Seymour A Gyógyítás kora című írásában már húsz éve fel-

hívta a figyelmünket, hogy beteg a bolygónk, s ha nem cselekszünk azonnal, a „Fosztogatás kora” (ahogy jelenünket nevezi) a Káosz korába torkollik, ezért kell mielőbb elkezdni a Gyógyítást. Ebben a gyógyító folyamatban csupán két ember tehet valamit, Te és Én. Nem várhatunk senki másra, mert nincsen más, aki helyettünk cselekedjen.

Satish Kumar, a Schumacher College alapítója ezt írja az igazi munkáról: Az igazi munkának három dimenziója van. Az első a föld-del, a talajjal, a környezettel, a természettel kapcsolatos. Mindenünk – vízünk, élelmünk és építőanyagunk, fűtőanyagunk és ruházatunk a földből jön. Nem lehetünk mohó fogyasztók, csak a valós szükségletünket vehetjük el a környezettől, hogy mindenkinek elegendő jusson. Az erőforrások megőrzését nemcsak takarékossgal, hanem a felhasznált javak pótlásával is segítenünk kell.

A második dimenzió a társadalommal és a körülöttünk élő emberekkel kapcsolatos, mivel igényeink nem csak fizikaiak, hanem érzelmi-ek, szellemiek, kulturálisak és intel-

lektuálisak. A legalapvetőbb szükségletek egyike a szeretet, amelyből minél többet adunk, annál több van. Minden munkánk ajándék a társadalomnak, amivel hozzájárulunk közös életünkhöz, mint ahogy elődeink is ezt tették, ránk hagyták alkotásaikat, gondolataikat, zenéjüket.

A harmadik dimenzió önmagunk megőrzése: nem lehetünk teljesek, ha nem vagyunk képesek a lelkünket meggyógyítani. Ha önmagunk nem vagyunk boldogok, kiegyensúlyozottak, senki mást nem tehetünk azzá. Pihennünk, kikapcsolódnunk, megújulnunk időről időre szintén legfontosabb kötelességeink közé tartozik.

Ha mindezt tanyagondnoki, falugondnoki feladatkörből nézzük, azt láthatjuk, hogy segítőként, példaadóként, kapcsolatépítőként egyaránt nagyon sokat tehetünk közösségünkért. A furfangos kölevesthez nem kell pályázatot nyerni, csak meg kell szólítanunk egymást, ki kell nyújtanunk kezünket a bizalom jeleként, és a kölevest kanalizva kicserélhetjük gondolatainkat, megbeszélhetjük további teendőinket.

Faludi Erika

Segítenek a tapasztaltabbak

Ebben a félévben 38 új falu- és tanyagondnok kezdte meg munkáját térségünkben, akiket tapasztalt falu- és tanyagondnokok – senior falugondnokok segítenek. Békés megyében Nagy Zsoltné Csárdaszállásról, Ált Norbert Gyuláról, Csongrád megyében Antal Mihályné Ambrózfalváról, Kovácsné Kacz Erika Röszkéről, Bozóki Imre Mórahalmából, Bálint László Ásotthalomból, Bács-Kiskun megyében Frieber Gábor Kelebiáról, Benkovics Tibor Szentkirályról, Risecskin Dénes Ordasról, Polyák Tibor Fülöpjakabról, Jász-Nagykun-Szolnok megyében Lászlóné Zsíros Mária Cser-

keszlőről, Pest megyében Farkas Márta Ceglédről és Bogdán Zsigmond Lórévről támogatja és látogatja az újakat.

Az együttműködést, a hatékonyabb feladatellátást segíti a közös gyakorlat a senior falugondnok településén, az ott felmerülő feladatok végigkísérése; ismerkedés a településen működő szolgálat szakmai programjával, az ottani sajátosságokkal. A további munkában nagy segítséget jelenthet, ha a senior falugondnok konzultációjával és kíséretével az új falugondnok saját településén látja el a feladatokat, s közösen értékeli a tanulságokat, s összegzik az eredményeket.

Örülünk a télnek?

Manapság jószerével csak az egészen kicsi gyerekek örülnek a télnek. Mert a nagyobbacsák már a televízió vagy a számítógép előtt ülnek. A téli sportok szerelmeseiről sem lehet maradéktalanul ezt mondani, mert azok is csak az osztrák síparadicsomokban szeretik a havat, de ha a hótól nem tudnak kijönni a puccos kocsijukkal a garázsból, akkor ők is átkozódnak. Vagy mit szólnak arról, hogy manapság már a korizás szerelmesei sem befagyott tavakon, folyókon hódolnak ennek a szép sportnak, hanem fedett koripályákon. Ami télen is, nyáron is ugyanúgy üzemel. Sok-sok energiával próbáljuk kizárni a természetet az életünkéből. Ez nem jó az egészségünknek sem, hiszen puhányak lettünk, de a Föld is tiltakozik ez ellen a klímaváltozással. Na de milyen volt az élet télen régen, amikor még nem volt se tévé, se számítógép, se fedett korcsolyapálya?

Manapság legyen tavasz, nyár, ősz vagy tél, határidők által betáblázott napirendben hajtunk mindig valamiért. Amikor Papp Lajost, a szívsebészt megkérdezték arról, hogy miért van korunkban annyi szívbeteg ember, ő azt válaszolta: „A régi ember nyáron dolgozott, télen pihent. Az emberi szív a természettel való együttélésre van megalkotva és nem erre a megállás nélküli hajtásra.” Valóban, miért is hajtunk? A legtöbb ember erről csak akkor gondolkodik el, ha valami baleset folytán ágyba kényszerül és kényszerűen kiesik a napi rutinból, vagy valamely szerette halálakor. Minek ez a nagy hajtás, ha mindannyian porból lettünk és porrá leszünk?

Az ember a régiségben télen is azt ette, ami a környezetében termett és télen is a rendelkezésére állt. A déligyümölcs nagy ritkaság volt, amit gyarmatáru kereskedésekben vehetett meg az, aki megengedhette magának. Ma természetesnek vesszük, hogy a szupermarketekben télen is van spanyol, vízkultúrán termesztett, íztelen paradicsom meg februárban eper. Az emberek régen télen kásaféléket, krumplit, babot, hagymát, szalonnát, savanyú káposztát, céklát, édességnek almát, aszaltszilvát ettek. Ezek biztosították a szükséges energiát a téli hideghez. Nagy esemény volt a disznóvágás, annak is télen volt az ideje. Az ünnepeknek is megvoltak a maguk ételei. A Jézuska sem drága ajándékokat hozott, hanem diót, mogyorót, egy-két darab szépen kifényesített piros almát. Mákos bobájka, gánica, pipice, babcsuszpájz, lapcsánka, görhe, öhön – ki ismeri már ezeket az ételeket?

Télen a háziak a kemence mellett melegedtek. Pattogott a kályhában a tűz, jó volt nézni, melegedni is mellette. Manapság legfeljebb a gázfűtés lángját lehetne nézni. De az nem olyan élvezetes, az utána következő csekkekről már nem is szólva. Nem csoda hát, ha az a kevés kályhás szakember, aki még nem hagyta ott a szakmáját, most nem győzi teljesíteni a megrendeléseket.

A régiségben nem volt ekkora probléma a téli közlekedés. Természetes volt, hogy ha olyan rossz az idő, akkor nem utaztak sehova. Illetve, mi az hogy „rossz idő”? Ez is csak a mi hajtós, gürzös szemszögünkéből rossz. Az időjárás valójában sohasem rossz. Az egyszerűen VAN. Amihez mi nem tudunk alkalmazkodni, a régiségben viszont az emberek benne éltek. Nem az utakat sózták, hogy olyan legyen, mint nyáron, hanem szánon közlekedtek. S ha nagy hó esett, nem a telefont emelték fel, hogy betelefonáljanak az önkormányzathoz – „mikor

takarítják már el a havat?” –, hanem hólapátot fogtak. Igen, a homokrészi tanyavilágban még ma is emlékeznek Feri bácsira, aki még az ötvenes években is télen hajnalban fölkelt, ha esett a hó, hogy lovas szánjával eltakarítsa a havat, mire az emberek munkába indulnak.

Mit tehetünk azért, hogy mi is észrevegyük a tél szépségeit, hogy élvezzük, és ne csak elviseljük vagy elszenvedjük? (Figyelem, itt most praktikus tanácsok következnek!)

Az első és legfontosabb, hogy öltözzünk fel jól. A téli szandált meg a vízáteresztő csizmát hagyjuk meg a városiaknak (bár ott sem célszerű), mi válasszunk egy jó meleg csizmát, ami nem fog átázni, a jó meleg sapka meg egyenesen kötelező téli ruhadarab. A jó téli öltözkéssel sokkal inkább hasonlít a síöltözkészhez, mint a divatos téli holmikhöz: véd a szél ellen és meleg is. Jómagam –20 fokban és szélben autóstoppoltam Tengizben hasonló öltözkészben és nem fáztam. Csodálatos volt. Ne divatozzunk hát, mert azt városiaknak találták ki s csak arra való, hogy az egyik meleg helyről gyorsan a másik meleg helyre menjenek. Fázva, dideregve a legcsodálatosabb téli táj sem élvezhető.

De sokszor ez még nem elég, mert az út egyetlen jégpáncél. A mi önkormányzatunk, spórolásra való hivatkozással csak akkor söpri a havat, ha már nyolc centinél több hullott. (Ez nem vicc, betelefonálásra ezt mondták!) Tehát hullik a havacska, az autók meg szépen letapodják. Tükörfényesre. Ha erre még egy kis fagy is jön, akkor garantált a kéz- és lábtörés. Ha ezt el akarjuk kerülni, akkor jó módszer az, hogy egy használt zoknit vagy harisnyát húzunk a csizmánkra.

Mielőtt kimegyünk a szabadba, előtte melegedjünk meg a jó meleg kályhánál. No, nem annyira hogy kiizzadjunk, de spájoljunk be a melegből. Aki fagyos kézzel-lábbal megy ki a szabadba, nehezen fog kint a hidegben fölmelegedni. A gazdagabbak persze megtehetik, hogy drága pénzért melegebb éghajlatra utazzanak. Néhányuknak – az elmúlt húsz évben produkált teljesítményük alapján – azt ajánljuk, hogy vissza se térjenek onnan.

Mozogjunk, mozogjunk, mozogjunk! Különösen az első percekben, amikor megcsap bennünket a hideg. De aki ezt a néhány percet átvészeli és megfelelően felöltözött, semmi nem akadályozza abban, hogy jól érezze magát kint a szabadban és élvezze a tél szépségeit. Persze gyalog. Gyalogoljunk minél többet. A lovas szán sajnos ma már nem közúti közlekedési eszköz. De ha mindenképpen utaznunk kell, akkor a gépkocsinkat készítsük fel a télre téli gumival meg hólánccal. Nem éri meg megspórolni, mert könnyen az árokban kötünk ki.

De mindenekeelőtt, ne utazzunk, ha nem muszáj. Pihenjünk, olvasgassunk, gyűjtsük az erőt a melegebb évszakokra, töltődjünk fel, szomszédoljunk, beszélgessünk a meleg kályha körül forró tea vagy forraltbor mellett. Nem is hisszük, hogy mekkora ereje van a beszélgetésnek. Nem véletlen, hogy Dániában, amikor Grundtvig püpek elkezdte népfőiskolai mozgalmát, beszélgető köröket is szerveztek a falvakban. És a háziasszonyokat fölkészítették arra, hogyan kell levezetni, irányítani a beszélgetéseket. Kapcsoljuk hát ki a tévét s helyette gyűljünk egybe beszélgetni.

Ha minderre fölkészültünk, akkor már csak a hó hiányzik ahhoz, hogy élvezzük a telet.

Gyógynövénytár

Homoktövis (Hippophae rhamnoides)

Már az ókorban felismerték, hogy a homoktövis bogyója és levele gyógyhatással rendelkezik. Hazánkban is őshonos, védett növény a homoktövis, a Duna és a Dráva homoktalaján él.

Népies neve: Ezüstitövis, fűztövis, homokfa

A növény leírása: Az ezüstoffélék (Elaeagnaceae) családjába tartozik, a tengerpartok homokdűnéin, homoktalajon, folyó- és patakhordalékon növekvő, kétfajta növény. A homoktövis sarjtelepes, lombhullató, szélporozta tövises cserje vagy fa. Virágai március-áprilisban nyílnak. Termése narancssárga bogyó.

Hogyan gyűjtjük? Vadon növekvő példányainak gyűjtése tilos, mert védett. Termesztése és a szaporítóanyag beszerzése az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség engedélyével lehetséges. A homoktövisnek a termését és

a levelét és a magból kinyerhető zsírolaját használják gyógyászati célokra. Termése augusztus elejétől szeptember végéig érik be. Dércsípetlen édes-sé válik az amúgy kesernyés, savanykás gyümölcs.

Mi van benne? Termése bővelkedik C-vitaminban, de megtalálható benne az A-vitamin is, továbbá tartalmaz almasavat, mannitot, zsíros olajakat, flavonoidokat.

Mire jó? A homoktövis növeli szervezetünk saját védekezésének hatékonyságát, hámosító és gyulladás-csökkentő hatása miatt segíti a sebgyógyulást, a bőrbetegségek gyógyulását. Sokan használják meghűléses megbetegedéseknél. E-vitamin- és esszenciális zsírsavtartalmának köszönhetően jótékony hatással van a száraz, berepedezett bőrre, továbbá véd a káros UV-sugárzástól. Általános legyengülés, illetve különösen fertőző betegségek és műtétek után jó immunrendszer-erősítő. A homoktövis nagy C-vitamin-tartalma miatt ideális „téli gyógyszer”.

Hogyan használjuk? Tea: A leveléből készített teát meghűléses megbetegedések esetén alkalmazzák.

Gyümölcsét általában feldolgozva, szirup, lekvár, bor, ivólé, likőr, zselé formájában. Gyógyszerek és tápszer készítésére is használják. Kozmetikai készítmények közkedvelt alapanyaga.

Homoktövis-magolaj: Növeli a szervezet ellenálló-képességét. Napjainkban a homoktövis magolaja széles alkalmazást nyert az egészségügyben, mivel gyógyítási és megelőzési céllal egyaránt alkalmazzák belsőleg és külsőleg.

Jó tudni! A homoktövis-magolajat nem ajánlatos használni akut epehólyag-gyulladásnál és hasnyálmirigymegbetegedéseknél. Ne kézzel szedjük, hanem ollóval vágjuk le termését!

Jubilál a benei szolgálat

Ladánybena Bács-Kiskun megye Északi határán, a Duna-Tisza köze és a kiskunsági homokhátság térségében található, Kecskeméttől 24 km-re Észak-Nyugatra fekszik. Nevét a Benepusztá és Jászládány nevek összekapcsolódásából kapta az 1800-as évek közepén.

Éppen tíz éve, 1999 októberében jött létre a tanyagondnoki szolgálat a telepü-

lésen. Azóta a tanyán élők segítése a fő feladat, ezen kívül az iskola, az óvoda, a sport támogatása, és az önkormányzati ügyek egyes részeinek intézése. A feladatokat a kezdetektől fogva Kisjűhász István tanyagondnok végzi.

A jubileum kapcsán meghívást kaptak egyesületünk elnökségi tagjai Ladánybenére. Az ülésen Kardos Attila polgármester adott tájékoztatást a falu múltjáról és jelenlegi életéről, majd körbejártuk a települést, megnéztük a község nevezetességeit, felkerestük az Árpád-kori templomrom emlékhelyét is. A találkozó befejezésekként ebéddel egybekötött kötetlen beszélgetésen vettünk részt, az intézményvezetőkkel, a település polgármesterével, és azokkal, akik a tanyagondnoknak munkája során segítséget nyújtanak.

DUNA-TISZA KÖZI FALUGONDNOKI HÍRLEVÉL

Kiadja:

a Falugondnokok

Duna-Tisza Közi Egyesülete

e-mail: info@falugondnoksag.hu

honlap: www.falugondnoksag.hu

iroda: 6000 Kecskemét, Ipoly u. 1/A

Telefonszám:

06-76/507-543

Fax: 06-76/507-544

Szerkeszti:

Borzák Tibor, Csörsz Zelenák Katalin

Tóth Márta, Moiskó Csilla,

Tördelő: **Almási László**

Rajz: **Vida Ágnes**

Engedélyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét

Megjelent a Szociális és Munkaügyi Minisztérium valamint a Nemzeti Civil Alapprogram és az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával.

